Altfatter Adalbert – Városfejlesztési Tanácsnok

javaslata a 2026 júniusi tanácsnoki megbeszélésre

Tisztelt Polgármester úr, Tanácsnok urak!

Javaslat városi tetőkertek kialakítására

A tetőkert — legyen intenzív, park jellegű zöldtető vagy egyszerűbb extenzív rendszer — egyszerre építészeti, városi és pszichológiai szempontból is nagyon érdekes dolog. Nem csak „szép zöld felület", hanem valójában mikroklíma-eszköz, zajszűrő, közösségi tér is.

A legfontosabb előnyei közül néhány:

- **Hőszigetelés és energia-megtakarítás**.
  Nyáron a tető brutálisan fel tud forrósodni. Egy zöldtető ezt jelentősen csökkenti: a növényzet és a földréteg elnyeli a hőt, párologtat, árnyékol. Emiatt kevesebb klíma kell. Télen pedig plusz hőszigetelő rétegként működik.
- **Városi hősziget-hatás csökkentése**.
  Egy sűrű városban az aszfalt és a beton rengeteg hőt tárol. A tetőkertek ezt enyhítik. Sok kis zöldfelület összeadódva már mérhetően javítja a városi mikroklímát.
- **Csapadékvíz-visszatartás**.
  Ez urbanisztikailag óriási előny. Egy zöldtető részben „megeszi" az esővizet: lassabban engedi le a csatornarendszerbe, így csökkenti a villámárvizek és túlterhelt csatornák problémáját.
- **Zajcsökkentés.**
  A földréteg és a növényzet tompítja a külső zajokat, különösen forgalmas városi környezetben.
- **Hosszabb tetőélettartam.**
  Paradox módon a zöldtető védi a vízszigetelést az UV-sugárzástól és a hőingadozástól. Emiatt maga a tetőszerkezet lassabban öregszik.
- **Biodiverzitás.**
  Még egy kisebb tetőkert is lehet élőhely méheknek, lepkéknek, madaraknak. Egyre több városban ezt már ökológiai infrastruktúrának tekintik.

- **Mentális hatás**.
  Ezt sokszor alábecsülik. A városi ember számára a hozzáférhető zöldfelület pszichológiai jelentősége nagyobb, mint gondolnánk. Egy tetőkert nyugalmat, „lélegző teret” ad. Különösen sűrű városi környezetben értékes.
- **Közösségépítő funkció.**
  Lakóházaknál vagy irodáknál a jól megtervezett tetőkert közösségi térré válhat: kis rendezvények, pihenés, közös kertészkedés, coworking, akár gyerekzóna.

Ami viszont fontos: nem minden tető alkalmas rá ugyanúgy. A valódi kérdés mindig a teherbírás, a vízszigetelés és a fenntartási modell. Egy intenzív tetőkert (fák, sétányok, közösségi tér) komoly statikai és gépészeti rendszer. Egy extenzív zöldtető (varjúháj, alacsony növényzet) viszont sokkal könnyebb és olcsóbb.

Újpesten szerintem az intézmények, iskolák és óvodák teteje az egyik legérdekesebb és leghasznosabb terep a tetőkertek számára.

Az előny itt túlmutat a „zöldebb épületen”.

Egy iskola vagy óvoda tetőkertje lehet:

- szabadtéri tanterem,
- mini ökológiai labor,
- közösségi tér,
- mozgás- és pihenőzóna,
- városi kertészet,
- szenzoros fejlesztő tér kisebb gyerekeknek.

Az óvodáknál különösen érdekes, mert a természetes környezet bizonyítottan javítja:

- a figyelmet,
- a stresszkezelést,
- a szociális viselkedést,
- a motorikus fejlődést.

A mai városi gyerekek sokszor meglepően kevés valódi természeti tapasztalattal nőnek fel. Egy tetőkert még akkor is tud „mikrotermészet” lenni, ha az épület sűrű városi környezetben áll.

Iskoláknál pedig nagyon jól integrálható:

- biológiába,
- környezetismeretbe,
- fenntarthatósági programokba,
- akár technikai vagy művészeti projektekbe is.

Például:

- komposztálás,
- esővízgyűjtés,
- méhbarát növények,
- mini veteményes,
- időjárásmérő állomás,
- napelem + zöldtető kombináció.

Van egy érdekes urbanisztikai aspektusa is: az iskolaudvarok sokszor túlburkoltak és nyáron extrém módon felmelegszenek. A tetőkert részben kiválthat vagy kiegészíthet hiányzó zöldfelületeket.

Viszont intézményeknél a korlátok és a biztonság még fontosabb:

- statikai terhelés,
- leesésvédelem,
- tűzvédelem,
- gyökérálló vízszigetelés,
- akadálymentesítés,
- karbantartás,
- gyermekbiztonság.

Óvodánál például általában nem „vad” parkot építenek, hanem nagyon kontrollált, puha, biztonságos környezetet:

- alacsony növények,
- árnyékolás,
- gumiburkolat,
- zárt peremek,
- könnyen felügyelhető terek.

Különösen Újpesten ez akár identitásformáló elem is lehetne: „zöld iskola”, közösségi kert, klímaadaptációs projekt egyszerre.

Újpest ebből a szempontból kifejezetten érdekes terep. Nem azért, mert „trendinek” kellene lennie, hanem mert a kerület szerkezete tényleg alkalmas bizonyos típusú tetőkertes fejlesztésekre.

Van több olyan adottság együtt:

- sok lapostetős közintézmény a szocialista korszakból,
- nagy lakótelepi zónák,
- nyáron erős felmelegedés,
- viszonylag kevés minőségi közösségi zöldfelület bizonyos városrészekben,
- sok iskola és óvoda nagy tetőfelülettel,
- és közben egyre erősebb igény élhetőbb városi környezetre.

Egy jól kitalált újpesti program szerintem nem „luxus zöldítés” lenne, hanem klímaadaptáció + oktatás + közösségfejlesztés egyszerre.

Különösen érdekes lehetne:

- panelövezeti intézmények,
- régi iskolák,
- művelődési házak,
- sportlétesítmények,
- rendelők,
- önkormányzati épületek teteje.

És nem feltétlenül kell rögtön látványos parkokra gondolni. Három szintben lehetne gondolkodni:

1. Extenzív zöldtető
   Olcsóbb, könnyebb rendszer:

- varjúháj,
- szárazságtűrő növények,
- minimális karbantartás.

Ez már önmagában csökkenti a hőterhelést és javítja a mikroklímát.

2. Oktatási tetőkert iskoláknál:

- magaságyások,
- mini üvegház,
- esővízgyűjtés,

- beporzóbarát növények,
- kültéri tanórahely.

3. Közösségi tetőparkn agyobb intézményeknél:

- pihenőtér,
- árnyékolás,
- kis rendezvényfunkció,
- közösségi kertészet.

Újpesten ez identitásprojekt is lehetne. Nem csak „zöldítés”, hanem egy olyan kerületi karakter, hogy gyermekbarát, klímatudatos, közösségi, élhetőbb városi környezetet építő kerület, ami illeszkedik az eddig megvalósult zöldfelület-fejlesztésekhez.

Ráadásul vannak olyan európai uniós és város-rehabilitációs források, amelyek kifejezetten támogatnak zöld infrastruktúrát, csapadékvíz-kezelést, energetikai korszerűsítést, oktatási környezetfejlesztést.

Egy jó stratégia szerintem nem az lenne, hogy „mindenhová tetőkertet”, hanem hogy kiválasztani 3 pilotintézményt különböző városrészekben: egy óvoda, egy általános iskola, egy kulturális intézmény vagy egy sportlétesítmény.

És ezekből mintaprojektet csinálni.

Az érdekes az, hogy hosszabb távon ezek sokkal többet adhatnak a kerület imázsához, mint sok látványos, de kevésbé használható beruházás. Egy jól működő zöld iskola vagy közösségi tetőkert nagyon erős lokális kötődést tud létrehozni.

Figyelem, a javaslat kidolgozásához a javaslattevő mesterséges intelligencia segítségét is igénybe vette!

Budapest, 2026-06-16